

Från fyren på Vinga till Sveriges hjärta

Berättelse

Evert Taube föddes den 12 mars 1890 i Göteborg. Han växte upp på den lilla ön Vinga, långt ut i havet, där hans pappa var fyrvaktare. Familjen var stor, och pojken lärde sig tidigt att tycka om havet, båtarna och alla berättelser om främmande länder som sjömännen tog med sig hem.

När Evert var ung gick han till sjöss. Han ville se världen, precis som männen i historierna. Omkring år 1910 kom han till Argentina, där han stannade i flera år. Där provade han många olika yrken. Han arbetade bland annat som gaucho, alltså en ryttare som vaktade boskap på de stora slätterna, och han var också med och byggde kanaler. Det var ett hårt liv, men han mötte ny musik och nya rytmer som han aldrig glömde. Senare tog han med sig den argentinska tangon till Sverige.

När Taube kom hem började han skriva egna visor. Han spelade luta och sjöng om havet, om kärleken och om sommaren i den svenska skärgården. Hans visor handlar ofta om människor som man nästan kan se framför sig, till exempel sjömannen Fritiof Andersson. Bland hans mest kända sånger finns "Calle Schewens vals", "Sjösala vals" och "Så länge skutan kan gå". Många svenskar kan fortfarande sjunga med i refrängerna, trots att sångerna är nästan hundra år gamla.

År 1925 gifte han sig med konstnären Astri Bergman, och tillsammans fick de fyra barn. Evert Taube var inte bara visdiktare. Han var också författare och målade tavlor, vilket visar hur mångsidig han var. På somrarna bodde familjen i skärgården, och naturen där gav honom inspiration till många texter.

Med åren blev Taube allt mer älskad. Han fick fina priser, och han räknas i dag som en av Sveriges nationalskalder. Det betyder att hans sånger känns som en del av landets själ. Han dog den 31 januari 1976, men hans visor lever vidare. Varje sommar sjunger människor hans sånger på fester och i trädgårdar runt om i landet. Sedan 2015 finns hans porträtt till och med på den svenska 50-kronorssedeln, vilket gör att han på sätt och vis följer med svenskarna varje dag.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
fyrvaktare	person som sköter en fyr och dess ljus
gå till sjöss	börja arbeta på ett fartyg
gaucho	ryttare i Sydamerika som vaktar boskap
boskap	djur som kor och hästar som man föder upp
slätt	stort, platt landområde utan berg
luta	ett stränginstrument som liknar en gitarr
skärgård	ett område i havet med många små öar

ORD	FÖRKLARING
refräng	den del av en sång som upprepas flera gånger
visdiktare	person som skriver och sjunger visor
mångsidig	någon som är bra på många olika saker
inspiration	något som ger en lust och idéer att skapa
nationalskald	en diktare som hela folket håller högt

Läsförståelsefrågor

1. Var växte Evert Taube upp?
 1. I en stor stad i Argentina
 2. På en liten ö i havet utanför Göteborg
 3. På en bondgård på en slätt
2. Varför reste Taube ut i världen som ung?
 1. Han ville uppleva sådant som han hört berättas om
 2. Han måste fly från sin familj
 3. Han skulle studera musik utomlands
3. Vad gjorde Taube under sina år i Argentina?
 1. Han var lärare i en skola
 2. Han hade flera olika tunga arbeten, bland annat som ryttare
 3. Han spelade in skivor på en studio
4. Vad är typiskt för många av Taubes visor?
 1. De handlar om krig och hjältar
 2. De beskriver personer och platser man tydligt kan föreställa sig
 3. De är skrivna på spanska
5. Vad menas med att Taube räknas som en nationalskald?
 1. Att han bara var känd i Göteborg
 2. Att hans sånger känns som en viktig del av landet
 3. Att han skrev böcker åt regeringen
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Evert Taube tog med sig den argentinska tangon till Sverige.
 2. Taube målade också tavlor.
 3. Taube lärde sig spela luta redan på Vinga som barn.
 4. Taubes visor sjungs fortfarande på sommaren.
7. Vad fick familjen Taube för inspiration på somrarna? (Öppen fråga)
8. Varför kan man säga att Taube "följer med svenskarna varje dag"? (Öppen fråga)
9. Texten säger att Taube var "mångsidig". Vilka olika saker kunde han, enligt texten? Nämn minst tre.
10. Varför tror du att Taubes sånger lever vidare så länge efter hans död? (Öppen fråga, inferens)

Facit

1. b
2. a
3. b
4. b
5. b
6. 1. ja b) ja c) det står inte i texten d) ja
7. Exempel på svar: Naturen och livet i skärgården gav honom idéer till många texter.
8. Exempel på svar: Hans porträtt finns på 50-kronorssedeln, så man ser honom när man använder pengar.
9. Exempel på svar: Han skrev visor, sjöng och spelade luta, var författare och målade tavlor.
10. Exempel på svar: Sångerna handlar om känslor och sommar som många känner igen, och de är lätta att sjunga tillsammans.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för att träna inferens och för att prata om kulturarv och identitet. Tema: hur en persons konst kan bli en del av ett helt lands gemensamma minne.

Diskussionsfrågor

- Finns det en sång eller musik som känns viktig för ditt hemland? Berätta om den.
- Taube reste långt bort och tog med sig nya intryck hem. Vad har du tagit med dig från en plats du besökt eller bott på?
- Tror du att det är viktigt att ett land har gemensamma sånger? Varför eller varför inte?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv en plats i naturen som betyder mycket för dig och varför.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Evert Taube (sv.wikipedia.org/wiki/Evert_Taube)
- Taubesällskapet: Biografi (taubesallskapet.se/biografi)
- Nationalencyklopedin: Evert Taube
- Wikimedia Commons: File:Evert_Taube_1961.JPG

Faktagranskad i juni 2026. Axel Evert Taube föddes 12 mars 1890 i Göteborg och dog 31 januari 1976 i Stockholmsområdet. Han växte upp på fyrön Vinga, där hans far var fyrvaktare. Han gick till sjöss som ung och bodde cirka 1910-1915 i Argentina, där han bland annat arbetade som gaucho. Han skrev över 200 visor, däribland "Calle Schewens vals", "Sjösala vals", "Så länge skutan kan gå" och "Ånglamark". Han var även författare och konstnär. Gift med konstnären Astri Bergman 1925. Hans porträtt finns på den svenska 50-kronorssedeln sedan 2015. Osäkerhet: källorna anger olika exakta år (1910 eller 1911) för avresan till Argentina; "cirka 1910-1915" används här. Dödsplatsen anges olika (Stockholm / Saltsjöbaden); "Stockholmsområdet" används.

